

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

“ԿԱՄՔ”, ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ. ԱԿՈՒՄԲԻ

ԵՒ

ՀԱՅ ՀԵՏԱԶՕՏԻԶՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(Կ. Մ. Ս. Հ. Հ. Ը.)



ԱՂԵԺՍԱՆԴՐԻԱ

ՏՊԱԳՐ. ԱՐԱՄ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

1924

ՄՆՊ

- ԳԱԶԻՐԷ -

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

“ԿԱՄՔ,, ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ. ԱԿՈՒՄԲԻ

ԵՒ

ՀԱՅ ՀԵՏԱԶՕՏԻՉՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(Կ. Մ. Ս. Հ. Հ. Ը.)



ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՍ

ՏՊԱԳՐ. ԱՐԱՄ ԳԱՍԱԼԵԱՆ

1924

Քննուած եւ վաւերացուած Ազգ. Վարչութեան Քաղաք. Ժողովոյ
11 Դեկտեմբեր 1923ի 30րդ. նիստին :



ԿԱՄԻ ՄԱՐԲՆԱՄԱՐԶ. ԱԿՈՒՄԲԻ ԵՒ ՀԱՅ ՀԵՏԱԶՕՏԻՉՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՅՈՒԹԵԱՆ

(Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը)

Ա. ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

Յօդուած 1. — Կամք Մարմնամարզական Ակումբը (կազմուած 1 Օգոստ. 1912-ին) և Հայ Հետազօտիչներու Ընկերակցութիւնը (հիմնուած 13 Յունիս 1915-ին) միացած 30 Մարտ 1917-ին, կը կազմեն ամբողջութիւն մը՝ Կամք Մարմնամարզական Ակումբ և Հ. Հետազօտիչներու Ընկերակցութիւն (Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.) անունով :

Բ. ՆՊԱՏԱԿ

Յօդ. 2. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի նպատակն է Ա. սատարել նորահաս սերնդի բարոյական և իմացական զարգացման . Բ. տալ իր անդամներուն ֆիզիքական առողջ դաստիարակութիւն , Գ. սորվեցնել անոնց ըլլալ չարքաշ և ժուժկալ, կարգապահ և օրինապահ, արթուն , արագ և ճշտադատ, ձեռներէջ, կորուլի և հայրենասէր . Դ. զարգացնել իր հետեւողներուն և անոնց միջոցաւ ցեղին մէջ պարտականութեան , պատասխանատուութեան և պատուի զգացումներ, համեքաշխութեան և իրերօգնութեան ոգի :

Գ. ՄԻՋՈՅՆԵՐ

Յօդ. 3. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը. իր նպատակը իրագործելու համար կը կիրարկէ հետեւեալ միջոցները: Ա. կուտայ հետազօտչական կրթութիւն. Բ. շուէտական մարզանք՝ նորագոյն մեթոտներով. Գ. արլէքիֆ և արքիսքիֆ ներքին և արտաքին մրցումներ, դաշտային խաղեր (ֆութպօլ, պասքէթպօլ, ծովային մարզանք, գօտեմարտ, կուփամարտ ևլն.). Դ. կը կազմակերպէ դասախօսութիւններ՝ իր անդամներու և բանախօսութիւններ՝ հանրութեան համար, ծանօթացնելով անոնց մարմնակրթանքի սկզբունքները. Ե. կը հաստատէ մատենադարան, առաջագրուած նպատակի իրագործման ծառայող գրքերով. Զ. կը կազմէ նուագախումբ և կ'ունենայ յատուկ մարզարան:

Գ. ԱՆԳԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 4. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ին կրնայ մասնակցել իրեն անգամ ինը տարեկանը լրացուցած ամէն հայ, առանց սեռի և դաւանանքի խտրութեան:

Ծանօթ. Ա. — Իննէն մինչև տասնութը տարեկաններու համար ծնողաց կամ խնամակալներու գրաւոր հաւանութիւնը անհրաժեշտ է:

Ծանօթ. Բ. — Հ. Հետազօտիչներու շարքերուն մէջ իննէն տասնութը տարեկան եղողները միայն կրնան մտնել: Սպանները բացառութիւն կը կազմեն:

Ծանօթ Գ. — Հետազօտիչներու բաժնէն դուրս միւս բաժիններու մէջ բացառաբար օտար անդամներ ալ կրնան

մանել, առանց սակայն ժողովներուն մասնակցելու և ձայն ունենալու իրաւունքի :

Յօդ. 5. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի անդամները կը բաժնուին երեք կարգի. Ա. Գործօններ, որոնք կանոնաւորապէս կը հետեւին մարզանքի. Բ. Օժանդակներ, որոնք առանց մարզանքի հետեւելու, կանոնաւորապէս անգամաւճար կուտան. Գ. Պատույ անդամներ, որոնք նուազագոյն քսան հինգ ոսկւոյ միանուագ նուիրատուութիւն կ'ընեն և կամ գնահատելի ծառայութիւն մը կը մատուցանեն Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ին :

Ծանօթ. — Պատույ անդամները կը ներկայացուին Վարչութեան կողմէ Ընդհ. Ժողովին՝ առ ի վաւերացումն :

Յօդ. 6. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ին անդամակցելու համար պէտք է գրաւոր խնդրանք ներկայացնել Վարչութեան, որ յետ քննութեան կը մերժէ կամ կ'ընդունի :

Յօդ. 7. — Անդամի մը անդամատուրքն է՝ գործօններու և օժանդակներու համար՝ առ նուազն հինգ դհ. ողլի, իսկ գտրոցականներու համար՝ երկու դհ. ողլի ամսական : Օտար անդամները կը վճարեն յիսուս դհ. ողլ՝ մուտք և տասը դհ. ողլ՝ ամսական :

Ծանօթ. Ա. — Վարչութիւնը իրաւունք ունի իբր գործօն անդամ ընդունիլ այն երիտասարդները, որոնց նիւթական վիճակը չներկր ո՛ր և է վճարում ընելու :

Ծանօթ. Բ. — Աղեքոսանդրիոյ ազգ. վարժարանաց ուսանողները Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի մարմնամարդական գործիքներէն և գոյքերէն ազատօրէն կրնան օգտուիլ՝ վարժարանի մարզանքի ուսուցչին տուջնորդութեամբ :

Ծանօթ. Գ. — Թէնիսի, պօքսի և մարզանքի նոր հաստատուելիք ո՛ր և է ճիւղի համար անդամներու կողմէ ըլլալիք վճարման սակը կ'որոշուի օրուան վարչութիւնէն :

Յօդ. 8. — Ո՛ր և է անդամ Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Բ.-էն դուրս ուրիշ մարմնամարզական հաստատութեան չկրնար մասնակցիլ, առանց օրուան վարչութեան յատուկ արտօնութեան :

Յօդ. 9. — Յաջորդաբար երեք տա՛րս իր անդամավճարը չտուող անդամը՝ յետ ազգարարութեան՝ անդամակցութենէ կը դադրեցուցուի, եթէ չվճարելուն պատճառը վարչութեան կողմէ ընդունելի չհամարուի :

Ե. ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Յօդ. 10. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Բ. ունի Ընդհանուր և վարչական ընդամէն՝ երկու ժողովներ :

Յօդ. 11. — Տասն ութը տարեկանէն վեր եղող գործօն, օժանդակ և պատուոյ անդամները կը մասնակցին Ընդհ. ժողովներուն ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքով : Տասն ութը տարեկանէն վար եղողները նոյն ժողովին կրնան ներկայ ըլլալ խորհրդակցական ձայնով :

Ծանօթ. — Ընտրելու և ընտրուելու իրաւունք ունեցող անդամները պարտաւոր են նաեւ՝ մինչև ժողովին թուականը՝ իրենց անդամատուրքերը վճարած ըլլալ :

Յօդ. 12. — Ընդհ. ժողովը կը գումարուի տարին մի անգամ և օրինաւոր կը նկատուի՝ մասնակցելու իրաւունք ունեցող անդամներու պարզ մեծամասնութեան ներկայութեամբ :

Ծանօթ. — Եթէ որոշեալ ժամուն մեծամասնութիւն
չգոյանայ, մէկ ժամ վերջ ներկաներու թիւը օրինական
նկատուելով՝ Ժողովը կը բացուի օրինաւորապէս :

Յօդ. 13. — Ընդհ. Ժողովը կրնայ բացառաբար ալ
գումարուիլ, եթէ Վարչութիւնը կամ Ընդհ. Ժողովոյ
Դիւանը հարկ տեսնեն և կամ եթէ Ժողովին մասնակցե-
լու իրաւունքը վայելով անդամներու մէկ երրորդը զրա-
ւօրապէս պահանջ ներկայացնէ Մայր Դիւանին :

Յօդ. 14. — Ընդհ. Ժողովի Դիւանը ժողովի գումա-
րումէն մէկ չաբաթ առաջ պարտաւոր է անդամներուն
հրաւիրագիր ուղղել, անոր կցելով օրակարգը :

Յօդ. 15. — Ժողովի ընթացքին կարելի է կազմուած
օրակարգի վրայ նոր խնդիրներ աւելցնել, եթէ մեծա-
մասնութիւնը հաւանի :

Յօդ. 16. — Ընդհ. Ժողովի պաշտօնն է քննել Վար-
չութեան նիւթական ու բարոյական գործունէութիւնը,
ընտրել նոր Վարչութիւն և հաշուեքննիչներ, լուծել
օրակարգի միւս խնդիրները :

Ծանօթ. Ա. — Հաշուեքննիչները կ'ընտրուին Վար-
չութեան հետ միասին և Ընդհ. Ժողովի գումարումէն
տասն հինգ օր առաջ հաշուեքննութեան ձեռնարկելով,
իրենց տեղեկագիրը կը տանին Ընդհ. Ժողովի Դիւանին :

Ծանօթ. Բ. — Վարչութեան տեղեկագրի և հաշուե-
կոյի ինչպէս և հաշուեքննիչներու տեղեկագրի մէջ մէկ
վաւերական օրինակները Ընդհ. Ժողովէն վերջ կը ղըր-
կուին Ազգ. Իշխանութեան՝ ի գիտութիւն :

Յօդ. 17. — Ընդհ. Ժողովը իր մէջէն կ'ընտրէ Դիւ-

ւանը՝ բաղկացած Ատենապետէ և Ատենապետէ, որոց չըջանը մէկ տարի է: Ասոնց բացակայութեան՝ ժողովը կրնայ դադարուիլ, ընտրելով ամսամեայ Դիւան:

Ծանօթ. — Ընդհ. ժողովի Դիւանի և Վարչութեան անդամները վերընտրելի են:

Յօդ. 18. — Ատենապետը մէկ քուէի իրաւունք, իսկ քուէներու հաւաքարութեան պարագային՝ որոշիչ ձայն ունի:

Յօդ. 19. — Ընդհ. ժողովի ատենադրութիւններն ու թզթակցութիւնները կ'ստորագրուին Դիւանին կողմէ:

Յօդ. 20. — Ընտրութիւններն ու քուէարկութիւնները կը կատարուին զազանի և օրինաւոր են՝ մասնակցող ձայներու պարզ մեծամասնութեամբ: Քուէարկութիւնները բացառաբար ձեւամարմն ալ կ'ըլլան, եթէ ներկաներու մեծամասնութիւնը այնպէս հարկ դառնէ:

Յօդ. 21. — Վարչական ժողովը կը բաղկանայ եօթն անդամներէ, որոնք կ'ընտրուին հետեւեալ կերպով: Ընդհ. ժողովը նախ զազանի քուէարկութեամբ Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի անդամներէն մին կ'ընտրէ Վարչութեան ատենապետ, որ իր կարգին Ընդհ. ժողովին կը ներկայացնէ իր վեց պաշտօնակիցներուն ցանկը՝ առ ի վաւերացում:

Ծանօթ. Ա. — Նախապէս Վարչութեան ատենապետութիւն վաւած անձերէն զուրս՝ Ատենապետ կրնան ընտրուիլ նաեւ անոնք միայն՝ որոնք առ նուազն հինգ տարիէ ի վեր Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ին անդամակցած և ղէթ մէկ տարի Վարչական ժողովի մասնակցած են: Իսկ Վարչութեան անդամ կրնան ընտրուիլ անոնք միայն, որոնք

առնուազն երկու տարիէ ի վեր Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Բ.-ին ան-
դամակցած են :

Ծանօթ Բ. — Տարւոյն մէջ հետացող վարչական ան-
դամի փոխարէն Վարչութիւնը կ'ընտրէ և կը հրաւիրէ
ուրիշ մը, իսկ ատենապետի հրաժարման պարագային՝
կը գումարուի իսկոյն բացասիկ Ընդհ. Ժողով, որ կ'ընտրէ
նոր ատենապետ և կը վաւերացնէ անոր կողմէ ներկա-
յացուելիք Վարչութեան անդամները :

Ծանօթ Գ. — Տարուան մէջանդ ընտրուած Վարչու-
թիւն մը կը լրացնէ սկսուած չրջանը միայն :

Յօդ. 22. — Վարչութեան շրջանը մէկ տարի է,
Յունվար 1է 31 Դեկտ. : Շրջանը լրացուցած Վարչու-
թիւնը առ առաւելն մէկ տարի միայն կրնայ շարունակել
իր պաշտօնը : այնուհետև ինքնին ղադրած կը նկատուի
և կը գումարուի Ընդհ. Ժողով, ընտրելու համար նոր
վարչական Մարմին :

Յօդ. 23. — Վարչութիւնը գոնէ չաբաթ մէկ անգամ
պէտք է որ Ժողով գումարէ : Վարչական Ժողովի նիս-
տերը օրինաւոր են՝ երբ անդամներու կէսէն մէկ աւելին
ներկայ է :

Յօդ. 24. — Վարչական Ժողովի որոշումները կը
արւին ներկաներու մեծամասնութեան ձայնով : Քուէ-
ներու հաւասարութեան պարագային՝ ատենապետի ձայնը
որոշիչ հանգամանք կ'ստանայ :

Յօդ. 25. — Վարչութիւնը՝ բացի ատենապետէ՝ կ'ու-
նենայ մէկ ատենադպիր, որ կը պատրաստէ ատենագրու-
թիւնները և կը վարէ թղթակցութիւնները. մէկ գանձաւ.

պահ, որ կը կատարէ դրամական գործերը. մէկ զոյքապահ, որ առանձին տետրակի մէջ կ'արձանագրէ Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի բոլոր զոյքերը և կը պահպանէ զանոնք և մէկ հաշուակալ, որ բոլոր հաշիւները կը բռնէ կանոնաւոր տետրակներով: Ատենապետը կը վարէ ժողովները, կը հսկէ որոշումներու օրը օրին գործադրութեան, կ'ատորարդէ աստեղագրի հետ՝ թղթակցութիւնները և զանձապետին հետ՝ բոլոր հաշուական թղթերը, բաց ի ընկալադրերէ, որոնք կ'ատորարդուին զանձապետին կողմէ և կը կնքուին Վարչութեան կնիքով: Ատենապետը իրաւունք ունի իր պարտականութեան մէջ թերացող Վարչական անդամի պարագան ժողովի նիւթ դարձնել և մեծամասնութեան որոշումը առնելէ յետոյ, Ընդհ. Ժողովի Դիւանին հետ խորհրդակցարար՝ հրաժարականը պահանջել անկէ:

Յօդ. 26. — Վարչական Ժողովի պարտականութիւնն է Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի հետ կապուած բոլոր խնդիրներով զբաղիլ և անօրինութիւններ ընել. պատրաստել մարզանքի զանազան ճիւղերու ու նուազախմբի համար ներքին կանոնադիր և նշանակել վարիչներ, եթէ հարկ տեսնէ:

Յօդ. 24. — Հ. Հատաղօտիչներու համար ներքին կանոնադիրը կը մշակէ՝ Խմբապետական Ժողովի հետ խորհրդակցարար՝ Գնդապետը և կը ներկայացնէ զայն՝ առ ի վաւերացումն՝ Վարչութեան, որ կարող է այս կամ այն յօդուածը ջնջել կամ բարեփոխել, Գնդապետի և Խմբապետական Ժողովի հետ խորհրդակցելէ վերջ:

Յօդ. 28. — Հ. Հատաղօտիչներու Գնդապետը կը

ներկայացուի Խմբապետական Ժողովի կողմէ՝ Վարչութեան՝ առ ի վաւերացումն :

Ծանօթ. — Գնդապետի և Խմբապետական Ժողովի իրաւասութեան ինչպէս և փոխ-յարարերութեանց սահմանը կը ճշդուի ներքին կանոնադրով : Գնդապետը կամ Խմբապետական Ժողովի ո՛ր և է անդամ՝ եթէ Վարչութեան անդամ չէ, չկրնար մասնակցիլ Վարչական Ժողովի նիստերուն :

Զ. ՀԱՍՈՅԹԻ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Յօդ. 29. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի հասոյթի աղբիւրներն են անդամավճարներ, նուէրներ, վիճակահանութեան, հանդէսներու, ներկայացումներու հասոյթներն և ըն. :

Ծանօթ. — Հասոյթներու ո՞րքան մասը մարզանքի ո՞ր ճիւղին յատկացնելու որոշումը կուտայ մի միայն Վարչութիւնը :

Է. ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Յօդ. 30. — Ներկայ կանոնադիրը, որ Ազգ. Իշխանութեան վաւերանալու օրէն իսկ գործադրելի է, կրնայ փոփոխութեան ենթարկուիլ Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի Ընդհ. Ժողովի կողմէ, ձայնի իրաւունք ունեցող անդամներու երկու երրորդի մեծամասնութեան համաձայնութեամբ : Ամէն պարագային բարեփոխուած կանոնադիրը գործադրելի կը դառնայ Ազգ. Իշխանութեան կողմէ վաւերանալէն վերջ միայն :

Ը. ԿՈՒՇՈՒՄ

Յօդ. 31. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը. լուծուած կը համարուի, երբ ընդհանուր անդամներու թիւը տասնի իջնէ :

Յօդ. 32. — Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի լուծման պարագային՝ անոր ըսլանդակ գոյքն ու զբամը չէնքին հետ կը յանձնուին Ազիքսանգրիոյ Ազգ. Իշխանութեան ու կը նկատուին անոր ստիականութիւն :

Ընդհ. Ժողովի կողմէ կարգուած Կանոնագրի պատասուբեան Յանձնախմբի անդամներ.

ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱԿՈԲԵԱՆ	ՀՐԱԶԵԱՅ ՓԷՀՐԻՋԵԱՆ	ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
15 Նոյեմբեր 1923	Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի Վարչութեան	
Աղեմսանդրիա	Ասենադայիր	Ասենապէս
	ԹՈՎՄԱՍ ԳՕԶԻԿԵԱՆ	ՍԱՀԱԿ ԴԵՐՋԱԿԵԱՆ
	Կ. Մ. Ա. Հ. Հ. Ը.-ի Ընդհ. Ժողովոյ	
	Ասենադայիր	Ասենապէս
	ՄԵՍՐՈՊ ԱՂԱՃԵԱՆ	ՏԷԼԷՄԱԲ ԹԻԻԹԻՒՆՃԵԱՆ



